

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ НА МАЛОЛЕТНИ И НЕПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА ПРЕЗ 2011 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

Малолетни и непълнолетни лица, водени и заведени на отчет и преминали през детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления

По предварителни данни на НСИ през 2011 г. броят на *водените на отчет в ДПС*¹ малолетни и непълнолетни лица е 12 223. От тях 2 556 деца са малолетни, на възраст 8 - 13 навършени години, или 20.9%. Непълнолетни, на възраст 14 - 17 навършени години, са 9 667 деца (79.1%). Сред лицата, водени на отчет в ДПС, преобладават момчетата. През 2011 г. те са 9 664, или 79.1% от общия брой на децата. Момичетата са 2 559, или 20.9%.

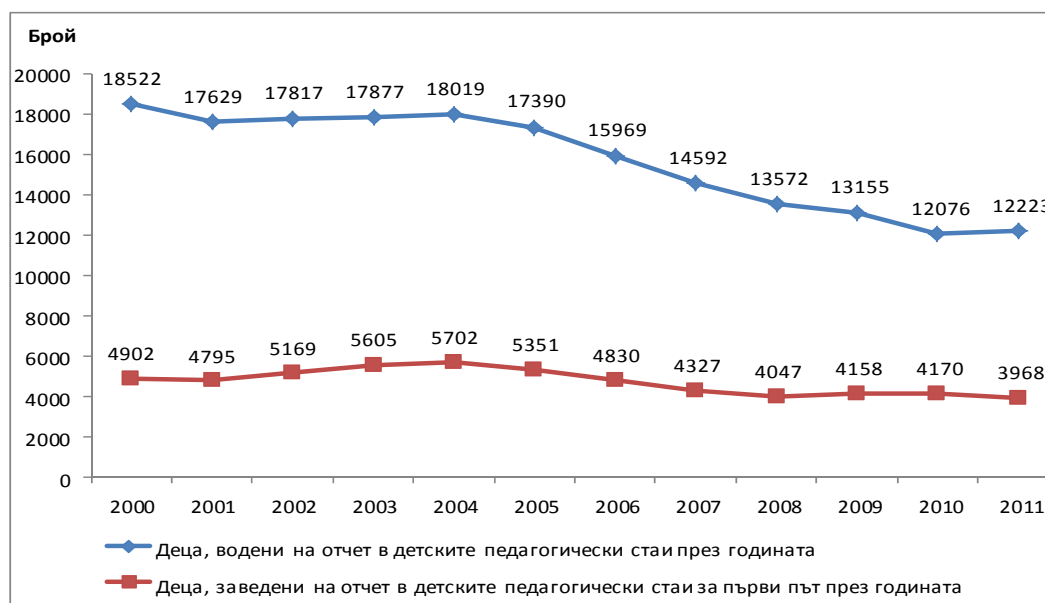
Коефициентът на водените на отчет в детските педагогически стаи деца през 2011 г. е 1 894 на 100 хил. души от населението на възраст 8 - 17 години.

Броят на малолетните и непълнолетните, *заведени на отчет в ДПС за първи път* през 2011 г., е 3 968 деца, или 615 на 100 хил. души от съответното население.

Сред водените на отчет в ДПС през 2011 година:

- В неблагоприятна среда (конфликтна семейна, криминогенна семейна и криминогенна приятелска среда) са живели 3 988 (32.6%) малолетни и непълнолетни.
- От социално слаби семейства произхождат 2 102 малолетни и непълнолетни деца (17.2%).
- В семейства на разведени или фактически разделени родители са живели 1 880 деца (15.4%).
- Не учат и не работят 1 506 малолетни и непълнолетни деца, или 12.3%.

Фиг. 1. Малолетни и непълнолетни, водени и заведени на отчет в ДПС през периода 2000 - 2011 година

¹ Малолетните и непълнолетните се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

Противообществени прояви

Децата, преминали през ДПС за извършени противообществени прояви през 2011 г., са 8 123. Две трети от тях са момчета - 5 482 деца, или 67.5%.

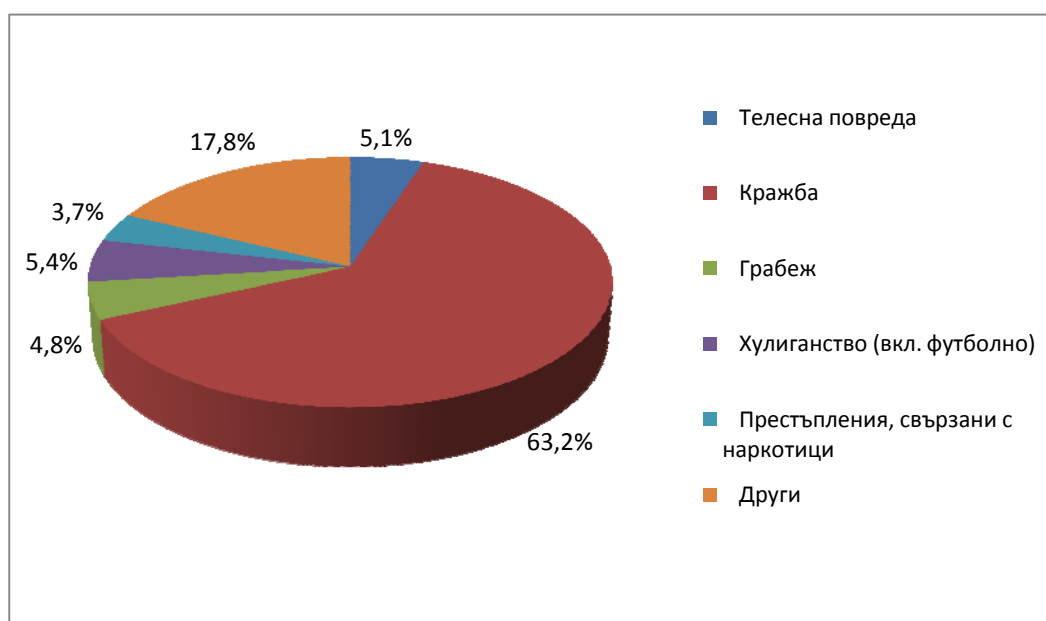
В структурата на наблюдаваните противообществени прояви най-голям е делът на децата, преминали през ДПС, за „бягство от училище“ - 1 766 деца, или 21.7%. Следва „бягство от дома“ - 1 665 деца, или 20.5%. Най-нисък е делът на лицата, преминали през ДПС за „просия“ - 219, или 2.7%, и „проституиране и хомосексуални услуги“ - 136, или 1.7%.

Извършени престъпления

През 2011 г. броят на малолетните и непълнолетните деца, водени на отчет в ДПС за извършени престъпления, е 6 573.

Кражбите на имущество са най-разпространените престъпления, извършвани от малолетните и непълнолетните. Извършителите на кражби са 4 155 лица, или 63.2% от всички деца, водени на отчет в ДПС за извършени престъпления. Броят на децата, регистрирани за хулиганство (вкл. футболно), е 355, или 5.4% от децата, извършители на престъпления. За нанесени телесни повреди на отчет в ДПС през 2011 г. са водени 338 деца, или 5.1%. Децата, извършители на престъпления, свързани с наркотици, са 243, или 3.7%.

Фиг. 2. Структура на малолетните и непълнолетните, извършители на престъпления, по видове престъпления през 2011 година

Безнадзорност сред малолетните и непълнолетните

През 2011 г. броят на безнадзорните лица на възраст 8 - 17 навършени години, установени от ДПС, е 193. Безнадзорните лица на възраст 8 - 13 години са 83, или 43.0% от всички безнадзорни малолетни и непълнолетни. Момчетата са 109, а момичетата - 84.

Малтретиране на малолетните и непълнолетните

Малтретираните малолетни и непълнолетни, водени на отчет и преминали през ДПС през 2011 г., са 591. Броят на малтретираните лица на възраст 8 - 13 години е 289 (48.9%), а на възраст 14 - 17 години - 302, или 51.1%.

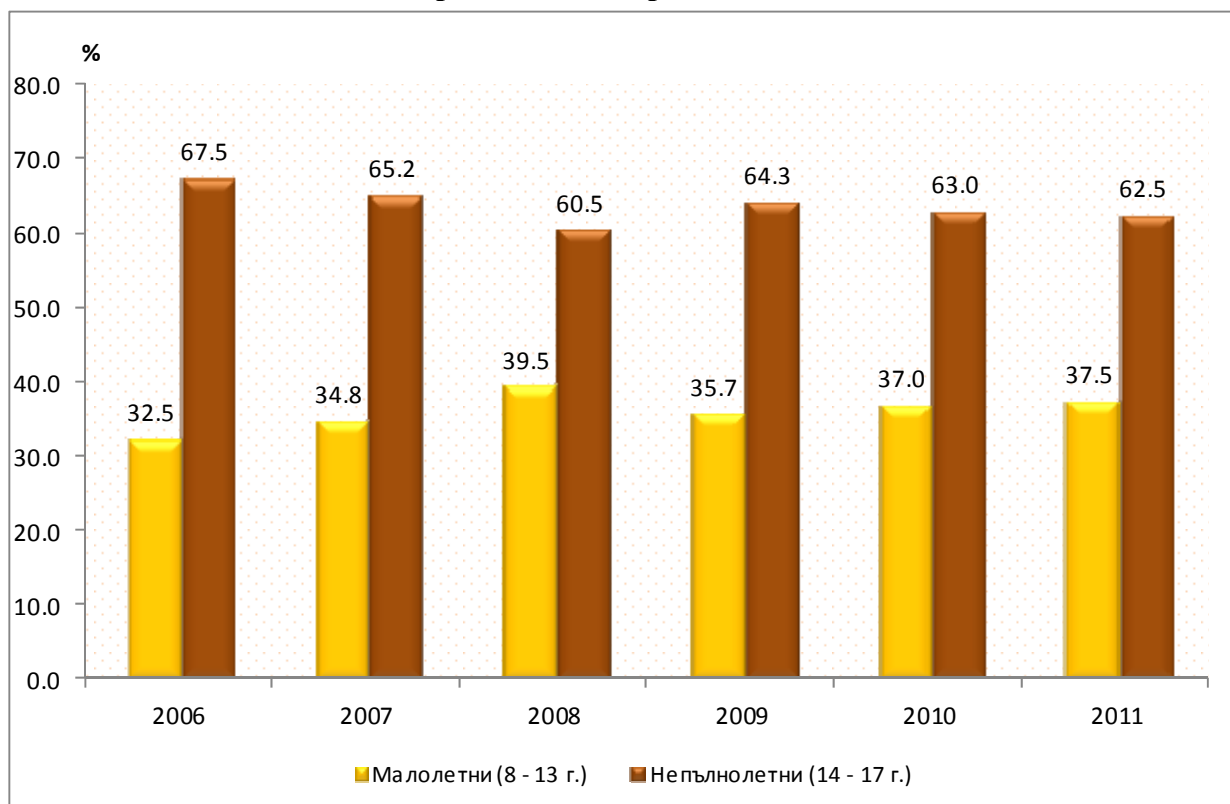
В 30.5% от случаите малолетните и непълнолетните са били малтретирани от родителите си, а в 29.1% от случаите - от съученици. В 23.2% от случаите насилието над малолетните и непълнолетните е упражнявано от лица от тяхното най-близко социално обкръжение - братя, сестри, роднини, приятели.

Малолетни и непълнолетни, пострадали от престъпления

Пострадалите от престъпления малолетни и непълнолетни лица през 2011 г. са 1 803, или 279 на 100 хил. деца от съответната възрастова група. Момичетата, жертви на престъпления, са 730, или 40.5%. Относителният дял на малолетните, пострадали от престъпления, е 37.5% (676 деца), а на непълнолетните - 62.5%, или 1 127 деца.

През 2011 г. най-голям е броят и делът на децата, пострадали от кражби на имущество - 836 лица (46.4%), от нанесени телесни повреди - 256 лица (14.1%), и от грабежи - 179 лица (9.9%).

Фиг. 3. Структура на малолетните и непълнолетните, пострадали от престъпления през 2006 - 2011 година

Дейност на местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

През 2011 г. местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните са образували 6 374 *възпитателни дела*, което е с 4.3% повече в сравнение с 2010 година. Спрямо предходната година се наблюдава увеличение (с 12.2%) и при броя на *решените дела* - 6 101 при 5 438 през 2010 година.

През 2011 г. местните комисии са наложили 9 261 *възпитателни мерки* за 7 001 случая на малолетни и непълнолетни извършители на престъпления, противообществени прояви и административни нарушения. От тях:

- за извършени противообществени прояви - за 1 051 случая;
- за извършени престъпления - за 5 679;
- за административни нарушения - за 271 случая.

Най-често са били налагани възпитателните мерки „предупреждение” - в 3 430 случая, „поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател” - в 1 993 случая, „поставяне под възпитателен надзор на родителите или на лицата, които ги заместват за полагане на засилени грижи” - в 1 230 случая.

Основните характеристики на малолетните и непълнолетните с наложени възпитателни мерки през 2011 г. са следните:

- Малолетните лица са 32.8%.
- Непълнолетните лица са 67.2%.
- Момчетата са 80.3%.
- Повече от половината от малолетните и непълнолетните, на които са наложени възпитателни мерки, са с начално или незавършено начално образование (56.5%). С основно образование са 37.2% от децата. Никога не са посещавали училище 2.7% от децата с наложени възпитателни мерки.

• С двамата родители живеят 57.4% от всички малолетни и непълнолетни с наложени възпитателни мерки. Само с единия родител - 30.2%. При роднини или приятели живеят 5.7%. В домове за деца, лишени от родителски грижи или в приюти, живеят 4.8% малолетни и непълнолетни с наложени възпитателни мерки.

Методологични бележки

Статистическите данни за противообществените прояви на малолетните и непълнолетните лица са разработени на базата на годишни данни, получавани от местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Противообществената проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави. На извършителите на противообществени прояви се налагат възпитателни мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Детските педагогически стаи (ДПС) са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в детските педагогически стаи през годината се включват всички малолетни и непълнолетни, извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД), възпитателните училища интернати (ВУИ) и от социално- педагогическите интернати (СПИ). Малолетните и непълнолетните се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват всички малолетни и непълнолетни, които са били новозаведени на отчет в ДПС през годината за извършени престъпления и/или противообществени прояви, осъдени за престъпления от общ характер и освободени от ПД, ВУИ и СПИ.

В броя на преминалите през ДПС се включват всички малолетни и непълнолетни лица, които:

- по различни причини са били застрашени от извършването на престъпления или противообществени прояви;
- са извършили деяния, които не са престъпления;
- са били потърпевши, тъжители или свидетели на престъпления или насилие;
- са били под полицейска закрила.

Допълнителна информация относно методологията и данните от наблюдението за дейността на местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е публикувана на интернет страницата на НСИ - <http://www.nsi.bg/otrasal.php?otr=25>.

Таблица 1

**ВОДЕНИ И ЗАВЕДЕНИ НА ОТЧЕТ В ДЕТСКИТЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИ СТАИ
МАЛОЛЕТНИ И НЕПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА ПО ПОЛ И ВЪЗРАСТ**

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ¹
	(Брой)											
Деца, водени на отчет в детските педагогически стаи през годината - общо	18522	17629	17817	17877	18019	17390	15969	14592	13572	13155	12076	12223
Малолетни (8 - 13 г.)	4938	4250	4954	4419	4400	3913	3337	3193	2821	2751	2638	2556
Момчета	3959	3429	3872	3580	3531	3007	2613	2583	2284	2205	2025	1959
Момичета	979	821	1082	839	869	906	724	610	537	546	613	597
Непълнолетни (14 - 17 г.)	13584	13379	12863	13458	13619	13477	12632	11399	10751	10404	9438	9667
Момчета	11686	11329	10888	11374	11486	11349	10659	9685	9016	8650	7665	7705
Момичета	1898	2050	1975	2084	2133	2128	1973	1714	1735	1754	1773	1962
Деца, заведени на отчет в детските педагогически стаи през годината - общо	4902	4795	5169	5605	5702	5351	4830	4327	4047	4158	4170	3968
Малолетни (8 - 13 г.)	1540	1446	1667	1638	1631	1434	1180	1124	1075	1098	1112	949
Момчета	1234	1192	1333	1327	1327	1144	956	909	900	876	831	749
Момичета	306	254	334	311	304	290	224	215	175	222	281	200
Непълнолетни (14 - 17 г.)	3362	3349	3502	3967	4071	3917	3650	3203	2972	3060	3058	3019
Момчета	2821	2802	2937	3378	3474	3321	3078	2728	2491	2559	2543	2431
Момичета	541	547	565	589	597	596	572	475	481	501	515	588

¹ Предварителни данни.

Таблица 2

**ДЕЦА, ПРЕМИНАЛИ ПРЕЗ ДЕТСКИТЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИ СТАИ ЗА ИЗВЪРШЕНИ
ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ, И ДЕЦА, ИЗВЪРШИТЕЛИ НА
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ПО ПОЛ И ВЪЗРАСТ**

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ¹
	(Брой)											
Деца, преминали през детските педагогически стаи за извършени противообществени прояви през годината	10305	10322	11070	13196	13343	12407	10765	9651	7952	8265	7249	8123
Малолетни (8 - 13 г.)	3564	3489	3631	3880	4038	3297	3142	2431	2102	2198	1953	2113
Момчета	2675	2564	2701	2880	2960	2367	2311	1775	1557	1565	1407	1465
Момичета	889	925	930	1000	1078	930	831	656	545	633	546	648
Непълнолетни (14 - 17 г.)	6741	6833	7439	9316	9305	9110	7623	7220	5850	6067	5296	6010
Момчета	5023	5176	5264	7115	7136	6292	5451	5188	4064	4216	3546	4017
Момичета	1718	1657	2175	2201	2169	2818	2172	2032	1786	1851	1750	1993
Деца, извършители на престъпления - общо	7356	8662	8653	9607	10146	9720	8541	6978	6043	6152	6353	6573
Малолетни (8 - 13 г.)	1989	2092	2113	2295	2723	2447	1860	1428	1321	1345	1360	1479
Момчета	1534	1589	1697	1782	2104	1781	1552	1201	1119	1091	1072	1211
Момичета	455	503	416	513	619	666	308	227	202	254	288	268
Непълнолетни (14 - 17 г.)	5367	6570	6540	7312	7423	7273	6681	5550	4722	4807	4993	5094
Момчета	4735	5875	5754	6452	6569	6386	5894	4967	4186	4212	4308	4421
Момичета	632	695	786	860	854	887	787	583	536	595	685	673

¹ Предварителни данни.

ДЕЦА, ПРЕМИНАЛИ ПРЕЗ ДЕТСКИТЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИ СТАИ ЗА ИЗВЪРШЕНИ
ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ, И ДЕЦА, ИЗВЪРШИТЕЛИ НА
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

	(Брой)											
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ¹
Деца, преминали през детските педагогически стаи за извършени противообществени прояви - общо	10305	10322	11070	13196	13343	12407	10765	9651	7952	8265	7249	8123
в това число:												
Бягство от дома (от вкъщи)	1539	1517	1662	1923	1978	2265	2184	2053	1896	1548	1494	1665
Скитничество и просия	1405	1318	1126	1059	1785	1537	975	1044	659	799	671	624
Употреба на алкохол	741	555	554	612	721	802	652	471	401	497	422	428
Употреба на наркотични вещества	815	872	846	841	920	584	473	492	314	307	326	445
Проституиране и хомосексуални услуги	413	472	581	601	486	501	400	276	210	177	119	136
Бягство от училище	.	.	.	1091	1967	1888	2367	2044	1615	1590	1621	1766
Деца, извършители на престъпления - общо	7356	8662	8653	9607	10146	9720	8541	6978	6043	6152	6353	6573
в това число:												
Убийство (довършено и опит)	14	10	16	14	5	2	16	14	7	11	9	9
Телесна повреда	203	250	229	281	265	257	278	294	266	351	263	338
Изнасилване (довършено и опит)	71	90	79	70	26	18	26	19	14	18	27	11
Блудство	92	121	118	109	79	80	100	82	84	62	72	72
Кражба	5267	6206	6127	6533	6742	6304	5883	4624	3907	3601	4033	4155
в това число:												
Взломна	2465	3101	2576	2646	3139	2593	2274	1867	1505	1367	1458	1082
Джебчийска	1111	1204	1103	1155	1238	1284	737	504	559	510	515	384
Грабеж	433	546	559	698	775	635	401	360	237	315	319	315
Противозаконно отнемане на моторно превозно средство	177	176	163	233	220	175	124	195	147	132	147	70
Хулиганство (вкл. футболно)	.	543	448	514	482	593	450	415	454	460	449	355
Престъпления, свързани с наркотици	.	.	.	394	385	379	252	232	203	180	217	243

¹ Предварителни данни.

**МАЛОЛЕТНИ И НЕПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА, ПОСТРАДАЛИ
ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ПО ПОЛ И ВЪЗРАСТ**

(Брой)

Вид на престъплението	2010				2011 ¹			
	общо	в т.ч. момичета	възраст		общо	в т.ч. момичета	възраст	
			мало- летни (8 - 13 г.)	непълно- летни (14 - 17 г.)			мало- летни (8 - 13 г.)	непълно- летни (14 - 17 г.)
Общо	2090	836	774	1316	1803	730	676	1127
в това число:								
Убийство (довършено и опит)	7	3	5	2	9	4	5	4
Умишлено нанесена телесна повреда	290	80	101	189	256	50	79	177
Изнасилване (довършено и опит)	46	42	13	33	28	26	6	22
Блудство	125	84	86	39	101	78	70	31
Кражба	970	348	329	641	836	354	290	546
Грабеж	172	41	45	127	179	46	60	119
Отвлечане	8	7	2	6	4	3	1	3
в т.ч. с цел предоставяне за развратни действия	4	4	2	2	0	0	0	0
Измама и изнудване	35	12	21	14	18	1	3	15
Склоняване към просия	30	17	27	3	24	10	21	3
Склоняване и принуждаване към проституция или към хомосексуални услуги	23	20	1	22	16	14	5	11
Трафик на хора	5	3	4	1	3	3	0	3
Детска порнография	1	1	1	-	0	0	0	0

¹ Предварителни данни.